

Pastorală la Praznicul Nașterii Domnului 2025



†ANDREI

*Din harul lui Dumnezeu,
Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului,*

*Preacucernicului cler, Preacuviosului cin monahal
și iubiților credincioși care Îl mărturisesc pe Hristos cel născut în ieslea Bethleemului,*

***„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor,
mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu,
Care este în ceruri”
(Matei 10, 32)***

Iubiți credincioși,

A fi creștin presupune a-L mărturisi pe Hristos. Primii mărturisitori au fost copiii uciși de Irod, atunci, la nașterea Lui. Citim în Sfânta Scriptură că „Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte și, trimițând, a ucis pe toți pruncii care erau în

Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi” (Matei 2, 16).

Pruncii, ne spune cartea de slujbe, au devenit mucenici. „Născându-Te Tu, Doamne, Cel mai înainte de veci, din Fecioară, și din bunătate făcându-Te, Prunc, Ți s-a adus Ție, prin sânge, ceata de prunci mucenici, fiindu-le sufletul luminat și netulburat; pe care după dreptate i-ai sălășluit în locașurile celor pururea vii, înfierând răutatea lui Irod și cruda lui nebunie”^[1].

Mucenici și mărturisitori ai lui Hristos au fost de-a lungul timpului foarte mulți creștini convinși. Nu ne vom opri la toți, ci la câțiva dintre ei, care ne pot folosi ca model. Pentru că zice Domnul Hristos: „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 10, 32-33).

Iubiți frați și surori,

Mă opresc la tânărul, credinciosul și frumosul Ioan Valahul. Mihnea al III-lea, Domnitorul Țării Românești, a fost biruit de Mahomed al IV-lea pe la anul 1659. Din Țara Românească au fost luați foarte mulți prizonieri, printre care și Ioan Valahul care avea în jur de cincisprezece ani. Pe cale înspre Istanbul un soldat turc, cu gând nefiresc, a vrut să profite de el. Ioan s-a împotrivit și iscându-se între ei luptă l-a lovit pe turc și l-a omorât. A fost dus la Istanbul și dat femeii soldatului. Rob fiind, cu statura lui athletică, a stârnit în sufletul femeii gânduri păcătoase. Neacceptând nici păcatul desfrânării, femeia l-a dat pe mâna justiției și a fost spânzurat pe 12 mai 1662^[2]. Murea pentru că n-a acceptat nici homosexualitatea și nici desfrânarea.

Lucru greu de înțeles în lumea noastră libertină.

Sau un mucenic mai recent: Evghenie Rodionov. A crescut în Rusia Sovietică unde ideologia oficială era cea ateistă. S-a născut în anul 1977. Pentru prima dată în 1989, când era la liceu, bunica lui l-a dus să se spovedească. Părintele a observat că nu avea cruciuliță la gât și i-a dat una. Mama lui l-a sfătuit să n-o poarte la școală ca să nu-l batjocorească colegii. El n-a fost de acord și nu s-a mai despărțit de cruce.

În anul 1995 a fost luat în armată și a fost la un post de graniță, în Cecenia. La 13 februarie 1996, Evghenie și alți trei soldați au fost capturați de ceceni în timpul unei patrulare de noapte. Ca să devină liber, i s-a cerut să-și arunce crucea de la gât și să treacă la islam, scăpând în felul acesta de moarte. N-a acceptat nici una, nici alta, și i s-a tăiat capul cu bestialitate, iar mama cu greu i-a putut recupera trupul, plătind o mulțime de dolari.

Dreptmăritori creștini,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a canonizat anul trecut pe 16 dintre mărturisitorii credinței creștine, iar anul acesta este „*Anul comemorativ al duhovnicilor și mărturisitorilor ortodocși români din secolul al XX-lea*”. Eu mă voi opri la cel ce are o mare importanță pentru noi: Sfântul Mucenic Liviu Galaction de la Cluj. Mucenicul Liviu Galaction Munteanu s-a născut în Cristian, în 1898, din părinții Nicolae și Maria. Școala primară o face în sat, apoi liceul „*Andrei Șaguna*” din Brașov. Urmează Institutul Teologic din Sibiu, iar doctoratul și-l face în Cernăuți, devenind un bun dascăl de studii biblice. Se căsătorește cu Silvia Popa și au trei copii: Didina, Sergiu și Lia^[3].

Episcopul Nicolae Ivan îl aduce la Cluj, îl hirotonește preot și devine un bun dascăl de biblice și rector al Institutului Teologic care se înființează în anul 1924^[4]. Pe Lia Drăgănescu Munteanu am prohodit-o eu, în anul 2024. Pe Liviu Galaction Munteanu, omul acesta excepțional, îl caracterizează astfel profesorul Ioan Bunea: „*Era de o conștiinciozitate și de-o punctualitate desăvârșită. Nu-mi amintesc să fi absentat sau întârziat vreun minut de la cursuri. Punctualitatea lui era proverbială. Cursul lui era sobru, de esență, cu informații complete în probleme de teologie biblică*”^[5].

Misiunea spirituală a lui Liviu Galaction Munteanu la Cluj a fost una de excepție. Rector bun, profesor bun, preot bun și părinte de familie desăvârșit. După instalarea regimului comunist n-a fost pe placul autorităților. Modul cum l-au hărțuit este vizibil în cartea părintelui Răzvan Perșa^[6]. Institutul Teologic din Cluj, poate și din cauza lui, este desființat în anul 1952. Părintele Liviu Galaction este transferat la biserica *Sfinții Trei Ierarhi* din Bistrița. Cu toate tracasările la care a fost supus, își desfășoară impecabil misiunea de preot.

În anul 1958, Episcopul Teofil Herineanu îl aduce din nou la Cluj și-l face vicar administrativ. Cum religia fusese scoasă din școală, și ignoranța spirituală era mare, părintele Liviu Galaction Munteanu primește sarcina să facă o programă de catehizare atât a celor mari, cât și a copiilor în biserică. Părintele și-l asociază pe profesorul Ioan Bunea și fac o programă minunată.

Rezultatul? Securitatea i-a arestat pe amândoi, au fost judecați la Tribunalul Militar din Cluj, primind ani grei de temniță. În „*Memorialul*” său, părintele Ioan Bunea ne relatează că Liviu Galaction a primit permisiunea să vorbească câteva minute cu soția și i-a zis: „*Dragă Sisi, obișnuiește-te cu gândul că noi nu ne mai vedem în viața aceasta*”^[7]. Și nu s-au mai văzut.

Într-o notă informativă de la Securitate despre părintele Liviu Galaction Munteanu, citim: *„Pe dânsul nu-l mai interesează condamnarea și vrea să fie până la sfârșit credincios jurământului față de Biserică. Dă exemplu că persoana sa este plină de martiriu, la fel ca și a unor preoți și slujitori din București de la Patriarhie care tot pentru Biserică au fost arestați. Arată că numele acestora, cât și al său vor figura în rândul credincioșilor care s-au sacrificat pentru creștinism. Numitul arată că nu numai episcopul Herineanu și dânsul, dar toți acei ce au jurat să slujească Biserica lui Hristos sunt împotriva comunismului, care caută să pângărească Biserica”***[8]**.

A fost închis la Gherla, apoi la Aiud, supus unui regim de detenție inuman și moare la 8 martie 1961, fiind îngropat pe „*Râpa Robilor*”. Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae, închis în același timp, ne spune că mărturisirea lui Liviu Galaction Munteanu a fost una de excepție. Vedem ce preț mare, prețul vieții, s-a dat pentru ora de religie și astăzi n-o prețuim suficient.

Iubiți credincioși,

În rândul mărturisitorilor îl putem socoti și pe părintele Florea Mureșan, protopopul Clujului, care moare tot în temnița din Aiud în 1963. Iar părintele protopop Aurel Munteanu de la Huedin, care a ridicat biserica impunătoare din centrul orașului, când s-a cedat Ardealul de nord în 1940, n-a dorit să-și lase credincioșii singuri și să plece. Și atunci *„în plină zi, în mijlocul orașului și în văzul mulțimii care vocifera, asasinii l-au târât la pământ, l-au bătut cu pumnii și cu ciomegele, i-au smuls părul și barba cu carne cu tot, iar unul dintre ei i-a înfipt un par în gură până a ieșit prin ceafă”***[9]**.

I-am pomenit doar pe unii dintre mărturisitorii Domnului Hristos, începând cu pruncii din Betleem și până-n zilele noastre. Ei sunt mult mai mulți, dar pentru a ne problematiza, am considerat că sunt suficienți aceștia. Și gândindu-mă la ei, îl cităm pe Sfântul Apostol Pavel: *„Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința”* (Evrei 13, 7).

Iubiți frați și surori,

Noi îl mărturisim pe Hristos prin faptele noastre bune, prin dragostea creștină. Ne spune El Însuși că atunci când va reveni, toți morții vor învia. Hristos îi va împărți în două: unii de-a dreapta și ceilalți de-a stânga. Și va zice celor de-a dreapta: *„Veniți binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine”* (Matei 25, 34-36).

Aceștia vor rămâne nedumeriți și-L vor întreba: când Te-am văzut în aceste situații și Te-am servit? Și răspunsul va fi: ori de câte ori l-ați văzut pe omul cel mai neînsemnat și l-ați slujit, pe Mine M-ați slujit. Și vor merge aceștia în viața veșnică fericită, pentru că L-au mărturisit pe El prin faptele lor.

Și-L mai mărturisim pe Hristos printr-o viață spirituală normală, prin participarea la Sfânta Liturghie. Canonul 80 de la Sinodul VI Ecumenic spune: cine lipsește mai mult de trei duminici de la Liturghie, dacă-i cleric să se caterisească, iar dacă-i mirean să se oprească de la Sfânta Împărtășanie.

Ce să mai comentăm? Marea majoritate a românilor s-au declarat că aparțin unei confesiuni, dar duminica la biserică participă cam 10%. Ori dacă ne punem problema mărturisirii lui Hristos, trebuie să mergem duminica la biserică.

Iubiți credincioși,

În România, dăm slavă lui Dumnezeu că acum ne putem desfășura liber viața spirituală. Că putem merge la biserică, că ora de religie o pot face toți copiii, că-i putem educa așa cum ne spune conștiința. Este adevărat că și lumea secularizată își spune cuvântul ei, dar noi fiind mărturisitori ai lui Hristos, avem marea șansă de a face misiune creștină.

Pentru a fi convingători noi înșine, trebuie să ducem o viață creștină. Căci spune Mântuitorul: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21).

Dorim ca Sărbătorile Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei să le petreceți cu multă bucurie, făcând misiune creștină și având multă pace în casele dumneavoastră. La mulți ani!

† **ANDREI**

*Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*

[1] *Mineiul pe Decembrie*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2005, p. 526.

[2] *Mineiul pe Mai*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001, p. 114.

[3] Pr. Lucian Greabu, *Preotul și profesorul Liviu Galaction Munteanu, păstor de suflete și martir al Bisericii noastre*, Editura Renașterea, 2021, p. 57.

[4] *Ibidem*, p. 59.

[5] *Ibidem.*

[6] Pr. Răzvan Perșa, *Părintele Liviu Galaction Munteanu. O biografie documentară*, Editura Renașterea, 2025, p. 796.

[7] Pr. Lucian Greabu, *op. cit.*, p. 93.

[8] Ierom. Grigore Benea, *Preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului în temnițele comuniste*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017, coperta IV.

[9] Mircea Gheorghe Abrudan, *Protopopul Aurel Munteanu (1882-1940), martir al poporului român și mucenic al Bisericii Ortodoxe*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2020, coperta I.